

**РЕСУРСЕН ЦЕНТЪР
ЕВРОПА**

С подкрепата на
програма "Еразъм+"
на Европейския съюз

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ В СЪДЕБНИ КАЗУСИ

ИНГРИД ШИКОВА

Катедра „Европеистика“,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Европейският съюз не е абстракция

Как сложните и често скучни теми за Европейския съюз да бъдат представени по интересен, привлекателен и разбираем начин на учениците?

Етапи в обучението за Европейския съюз

Базисен

Обсъждани теми: основни знания за ценностите, целите и принципите на европейската интеграция, залегнали в Договора за ЕС (ДЕС) и Договора за функциониране на ЕС (ДФЕС)

Дискусионен

Надграждане на знанията с казуси от европейската практика.

Базисен етап

Европейският съюз е ....

Членове 1 - 6 от Договора за ЕС

- **Общи ценности**
- **Цели**
- **Принципи**

Общи ценности на Европейския съюз - член 2 от Договора за ЕС

„Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете.“

Цели на Европейския съюз - член 3 от Договора за ЕС

„Насърчаване на мира и благосъстоянието на народите, създаване на пространство на свобода, сигурност и справедливост без вътрешни граници, осигуряване на свободно движение на хора, установяване на вътрешен пазар, устойчиво развитие, икономически растеж, пълна заетост и социален прогрес, защита на околната среда, борба със социалното изключване и дискриминация, насърчаване на солидарността между държавите членки и зачитане на културното и езиково многообразие“

Принципи на Европейския съюз

- член 4 от Договора за ЕС

1. Принцип на предоставената компетентност: „ЕС може да действа само в областите на компетентност, предоставени му от държавите членки в Договорите. За постигане на поставените цели компетенциите, които не са предоставени на ЕС, остават за държавите членки.“

2. Принцип на лоялното сътрудничество:

Държавите членки трябва да предприемат всички необходими мерки, за да изпълняват задълженията си, произтичащи от Договорите или от актовете на институциите на Съюза.

Принципи на Европейския съюз

- член 5 от Договора за ЕС

3. Принципът на субсидиарност:

Решенията трябва да се вземат най-близо до гражданите. Европейският съюз предприема действия, ако те са по-ефективни от действията на национално, регионално и местно равнище.

4. Принципът на пропорционалност:

Съдържанието и формата на действието на ЕС трябва да съответстват на преследваната цел.

Принципи на Европейския съюз

- член 18 от Договора за функциониране на ЕС

5. Принцип на недискриминация:

Това е основен принцип в правото на ЕС – забранява се всякаква дискриминация по отношение на гражданство.

6. Предимство на правото на ЕС:

Всеки национален съд в държава членка на ЕС, при разглеждане на дела, трябва да прилага правото на ЕС, което има предимство пред националното законодателство, както и да не прилага разпоредби на националното законодателство, които му противоречат.

При необходимост националните съдилища се обръщат към Съда на Европейския съюз за мнение как да приложат правилно правото на ЕС в конкретното дело.

Принципи на Европейския съюз

7. Принципът на взаимното признаване: Когато не съществуват хармонизирани стандарти на европейско равнище, стоките, законно произведени и предлагани на пазара в една държава членка, могат да бъдат продавани и в другите държави членки на ЕС.

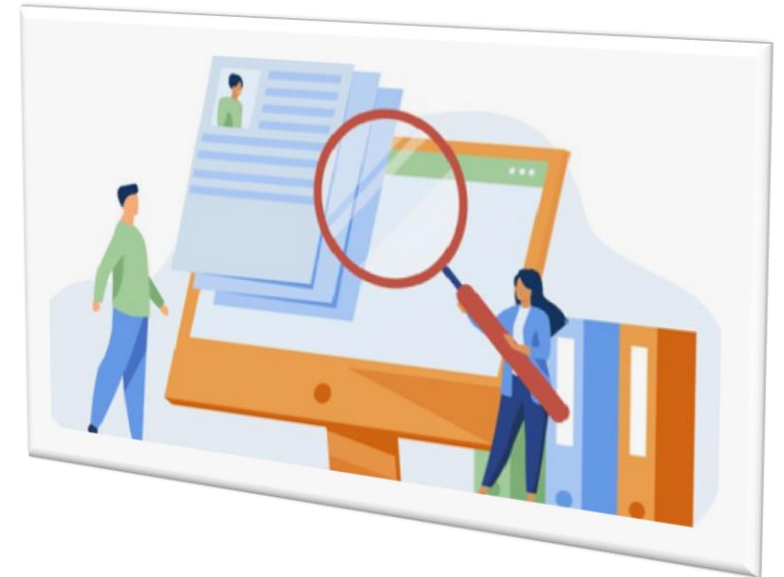
Този принцип произтича от съдебната практика на Съда на Европейския съюз и играе важна роля във функционирането на единния пазар.

ДИСКУСИОНЕН ЕТАП

Критерии за избор на подходящи казуси:

- Да служат за илюстриране на принципите, целите и ценностите на Европейския съюз.
- Да е възможно тяхното максимално опростяване, без да пострада същността на казуса.
- Да дават възможност за дискусия.

Казусът: Що е шоколад?

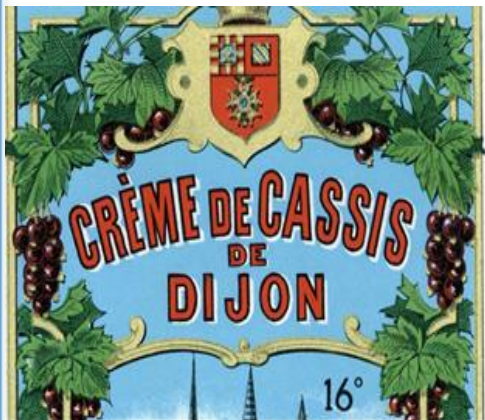
- Шоколадовият спор в Европейския съюз
- Компромисът
- Трудното създаване на общи стандарти

Какви мазнини може да съдържа шоколадът – само какаово масло или и друг вид масла – за това спориха дълги години в ЕС в опит да създадат общ стандарт за шоколада.

Свободно
движение на
СТОКИ

Казусът: Касис дьо Дижон

Как историята на френския ликьор „Касис дьо Дижон“ помогна за свободното движение на стоки в единния пазар на Европейския съюз?

Според немското законодателство алкохолното съдържание на ликьорите трябва да бъде 25 градуса. Френският ликьор «Касис дьо Дижон» е между 16 и 20 градуса. Може ли да се продава на немския пазар?

Принципът на
взаимното
признаване и
свободното
движение на стоки

Казусът: Що е бира?

Принципът на
взаимното
признаване

- Според „Закона за чистотата на бирата“, бира може да се нарича напитката, произведена само от малцов ечемик, хмел, мая (дрожди) и вода.
- Но какво общо има любовта на баварците към бирата с Европейския съюз?

Германия, следвайки своя „Закон за чистотата на бирата“, не допуска до нейния пазар внос на бира, която не отговаря на неговите изисквания. Правилно ли е това?

Ягодовият казус

Държавите членки на ЕС имат задължения за осигуряване на свободата на движение на стоките.

Френските фермери не са доволни от конкуренцията на испанските ягоди. Спират камионите, превозващи плодовете и унищожават продукцията. Френската държава не взема всички необходими и пропорционални мерки, за да бъде осигурено свободно движение на стоките.

Принципът на
ЛОЯЛНОСТТА

Казусът: Франкович

Как Андреа Франкович защити своите права?

Фирмата, в която работи Франкович, фалира и той предявява иск към италианската държава, която не е въвела в националното законодателство европейската директива за защита на работниците при фалит.

Този случай става известен като принцип на държавната отговорност или „правилото Франкович“ в правото на Европейския съюз.

Принципът на
лоялността и
отговорността
на държавите

Казусът: Гарсия Авело или Гарсия Вебер

Какво общо има фамилното име със законодателството на Европейския съюз?

Две деца, родени в Белгия, но и с испанско гражданство, от родители белгиец и испанка, са записани само с фамилното име на бащата в Белгия. В Испания обаче към него се прибавя и името на майката. Ще се съгласят ли белгийските власти да променят фамилното име на децата?

Свободно
движение на
хора и принцип
на
недискриминация

Казусът: Дано

До къде се простира солидарността и как точно се разбира недискриминацията по отношение на социалните придобивки?

Елизабет Дано е румънска гражданка, която отива в Германия – не знае немски, не си търси работа, а подава искане за предоставяне на социални помощи пред немските власти.

Разумните
границы на
солидарността

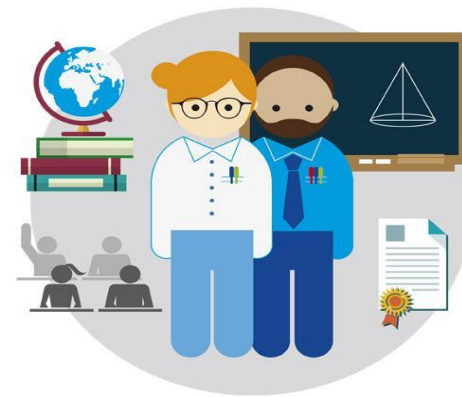

Казусът: Франсоаз Гравие

Принципът на
недискриминация

Французойката Франсоаз Гравие иска да учи в Белгия, но отказва да плати таксата, която се събира само от чуждестранните студенти, като се позовава на нарушаване на европейското законодателство.

В резултат на историята на Франсоаз Гравие, във всички държави членки се прилага недискриминационен достъп до образование на гражданите на Европейския съюз.

**Подробно описание на казусите ще
намерите в РЕСУРСЕН ЦЕНТЪР ЕВРОПА**

<https://eubgschool.eu/bg/interaktivni-resursi/kazusi>